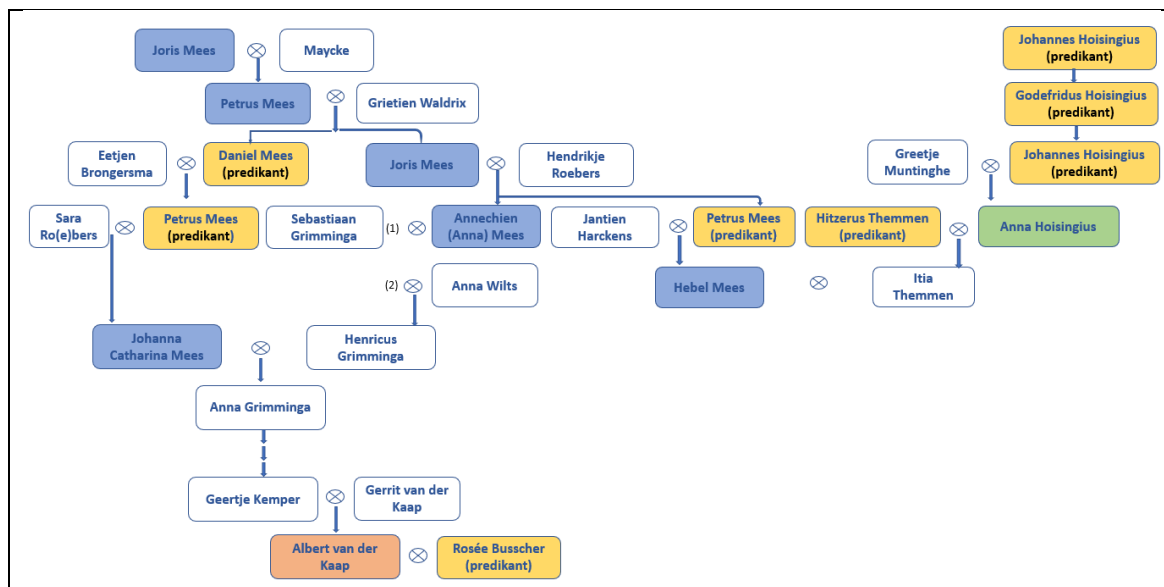

Hoisingius

Albert van der Kaap

Al enige tijd probeer ik een beeld te krijgen van de sociaal-economische omgeving van een bepaald deel van mijn Groningse voorouders, met name van hen die leefden in de zestiende en zeventiende eeuw. In een aantal artikelen doe ik verslag van mijn zoektocht. Een van de zaken die opvallen is het grote aantal predikanten; zij zijn in de schema's geelgekleurd. In een apart kadertje geef ik telkens aan wat mijn relatie is tot de beschreven familie, een relatie die loopt via de familie Mees.

In dit artikel volgen we een aantal generaties Hoisingius, een predikantenfamilie die oorspronkelijk afkomstig was uit Oost-Friesland en die, via Itia Themmen, relaties had met de familie Mees.¹ De levensloop van diverse predikanten Hoisingius toont hoezeer de synode in Groningen (maar zeker ook in Drenthe) te kampen had met slecht functionerende predikanten.

De godsdienstige situatie in Groningen in de zestiende en zeventiende eeuw

Op papier bleef het katholicisme de hele zestiende eeuw de overheersende godsdienst in het Groningse land. Tot 1594 om heel precies te zijn. Maar kijken we naar de godsdienstige overtuiging van heel veel, zo niet de meeste, mensen, dan was de situatie veel diffuser. 'Al decennialang', zegt Harry Pertont², 'heerste in Stad en Lande een vrij open, ondogmatisch, pluriform en vreedzaam katholicisme, dat gemakkelijk protestantse elementen in zich opnam en wars was van kettervervolging. Vanuit Emden kwam er veel reformatische lectuur op de Groninger markt, die zelfs door priesters op kansels werd besproken. Vooral bij de geletterde bovenlaag sloeg zulk gedachtegoed aan, wat onder meer blijkt uit de afname van het aantal vrome schenkingen, bedevaarten en intredingen in kloosters.' Wiebe Jannes Formsma (1903-1999) vat de situatie als volgt samen: 'Er was sprake van een vrijzinnig, gematigd katholicisme met meer of mindere

¹ Voor meer informatie over de familie Mees, lees het artikel over Eetyen Brongersma en Daniel Mees.

² <https://www.groningerarchieven.nl/actueel/blog/220-johan-van-ewsum-1>

tendensen naar de hervorming, onder invloed van mensen als Wessel Gansfort en Reinier Veldman (beter bekend als Regnerus Praedinius).³ Hoewel het aantal mensen dat sympathiseerde met de Reformatie groeide bleven de meesten van hen, volgens Formsma, in de kerk. Soms gingen pastoors naar de nieuwe leer preken, maar zonder uit te treden.

In dit beeld past het ook dat de Beeldenstorm, die in bepaalde delen van de Nederlanden in 1566 tot grote vernielingen in kerken en kloosters leidde in Groningen een heel gematigd karakter had.⁴

Het verraad van Rennenberg

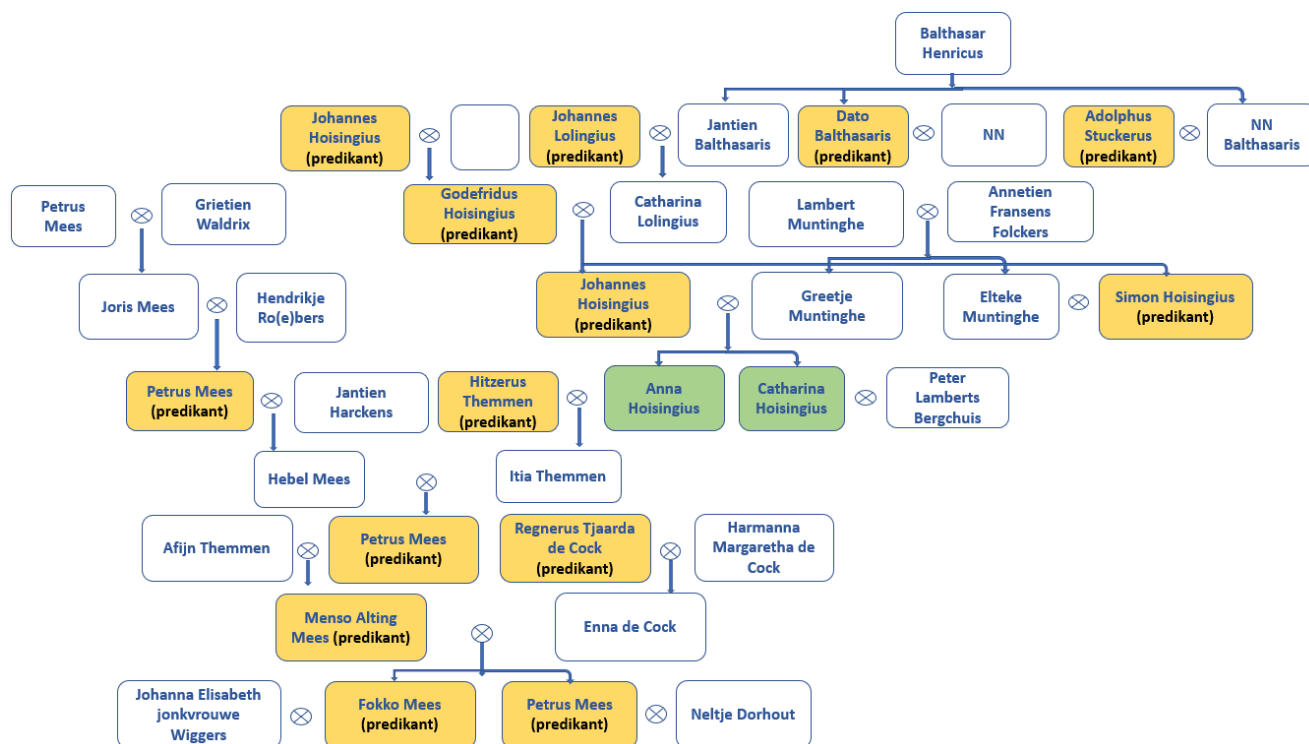
De situatie veranderde in 1580 sterk in het nadeel van mensen die met de Reformatie sympathiseerden. In dat jaar koos de stad Groningen, met het zogenaamde Verraad van Rennenberg, in de opstand van de Nederlanden tegen Spanje, de Spaanse zijde. Velen (met name de elite) die zich, openlijk, tot het protestantisme hadden bekeerd, voelden zich in Groningen niet meer veilig en weken uit naar het Oostfriese Emden en omgeving.

Aan de ondergeschikte positie van de protestantse kerk kwam veertien jaar later definitief een einde toen Groningen in 1594, met de Reductie, officieel overging tot het protestantisme. Vier jaar later volgde ook Drenthe, dat door toedoen van stadhouder Willem Lodewijk in veertien dagen tijd protestant kleurde, zoals men zei.

Maar het van bovenaf opleggen van het protestantisme viel in de praktijk behoorlijk tegen. Duidelijk was dat er door de abrupte overgang zowel in Groningen als in Drenthe op korte termijn grote behoefte was aan predikanten. Een deel van de katholieke pastoors was weliswaar overgegaan naar het protestantisme, maar dat was bij lange niet voldoende. Het gevolg was dat men het bij de aanstelling van predikanten lang niet altijd erg nauw nam en nog vele tientallen jaren bleef het bij de provinciale synodes klachten regenen over onvoldoende theologische kennis van nieuwe aangestelde predikanten en/of over hun liederlijke gedrag. Heel geregeld werden dominees dan ook uit hun ambt gezet. Dat overkwam ook predikanten in ons verhaal.

³ Formsma, Wiebe Jannes (1903-1999) (1968). *Het voorspel van de 80-jarige oorlog in Stad en Landen*. Samenvatting van een lezing gehouden voor de historische vereniging 'Stad en Landen' op 21 februari 1968. https://www.groningerarchieven.nl/images/projecten/Voorspel1766_77.1968_web.pdf

⁴ Zie bijvoorbeeld: <http://histoforum.net/borgen/De%20Beeldenstorm%20in%20Groningen.pdf>

Johannes Hoisingius

Ook de kwaliteit van Johannes Hoisingius, die in 1612 naar het Drentse Eelde kwam, was niet onomstreden. De jonkers, schulten en kerspelleden van die plaats hadden deze predikant uit Sankt Georgiwold, een dorp in de gemeente Weener, een gemeente in het Duitse deel van het Reiderland beroepen. Althans In 1601 en 1603 komt Johannes Hoisingius daar voor als predikant.⁵

De classis van Rolde is niet echter overtuigd van zijn geloofsbriefen: *'welcke vocatien oder beroeping dem class nicht gefallen ist, so ihm geantwordet en sollte ein andere und bessere beroeping dem classi exhiberen(voorleggen) und vertoenen welch nach kercklichen ordnung behoert gemacht zu wesen, darnegst soll er auch gehalten wesen zukumstigen anstaende classe ein gut testimonium vitae in zu bringen.* De classis legt hem op 14 april 1612 op *attestatio vitae* in te brengen van de classis *'under welcker er sick bis nun dye Zeit verhalten und gedragen'* heeft. Op 18 mei 1612 geeft hij een genoegzame attestatie van de classis Oldambt en Westerwolde over en wordt hij toegelaten als predikant. Volgens Romein was hij in Westerwolde afgezet, maar uit de classicale acta van Rolde blijkt dit niet. Zo hij in Westerwolde heeft gestaan, komen Onstwedde, Sellingen, Vlagtwedde en Vriescheloo alle in aanmerking (slechts Wedde niet). Hoewel hij in 1619 in Eelde wordt afgezet, is hij daar echter in augustus 1620 nog in dienst.

Hij drong zich daarop te Vierhuizen in, zegt Roemeling. Op 28 maart 1622 verklaren de Hoofdmannen dat een mandaat van Geert Lewe op Johannes Hoisingius om zich van de pastorie en de kansel te onthouden totdat hij een wettelijke vocatie heeft bekomen, effect zal sorteren. De synodale acta van 6 mei 1622 geven aan dat hij aan de classis wel enige attestaties, maar geen beroepsbrief aan de classis heeft getoond. Op 5 mei 1623 wordt gemeld dat hij op particuliere, doch

⁵ P.F. Reershemius, Ostfriesländisches Prediger-Denkmahl (Aurich 1796) volgens <https://corpusroemeling.nl/download/CorpusRoemelingGroningenDrenthe.pdf>

niet wettige attestaties, zich hier heeft ingedrongen. De dienst aldaar zal hem worden verboden. Hij blijft hier echter dienst doen zoals 25 mei 1627 wordt meegedeeld. Gedeputeerde Staten gelasten hem op 12 november 1627 zich van de dienst te onthouden. Maar op 6 mei 1628 wordt hij uiteindelijk toch door de synode toegelaten, onder enkele voorwaarden, onder meer dat hij zich met de Drentse synode zal verzoenen. Van enkele voorwaarden werd hij in 1629 ontheven. Op 25 november 1634 wordt aan de classis bericht dat Johannes is overleden..

Lubbertus Hoisingius

Ook op het gedrag en de kwalificaties van zijn zoon Lubbertus Hoisingius is wel het een en ander aan te merken. De kerkenraad te Emden geeft hem op 10 februari 1626, als hij een beroep heeft gekregen uit Lützburg (in het Oost-Friese Aurich), toestemming aldaar te dopen en te preken, mits hij zich in mei aanstaande aan het examen van het Coetus (vergadering van predikanten) te Emden onderwerpt, hetgeen hij belooft. Op 27 maart 1626 vertoont hij aan de classis Rolde zijn beroepsbrief naar Eelde. Maar een succes wordt het daar niet, wegens ergerlijk gedrag moet hij van daar vertrekken.

Een gedegen opleiding tot predikant heeft hij dan blijkbaar nog niet gehad, want op 23 november 1629 werd Lubbertus Hoisingius te Franeker als student ingeschreven. Op 23 mei 1631 verzoeken de ingezetenen van Onstwedde aan de classis hem toestemming voor een proefpreek te geven. De classis wenst echter eerst het *testimonium deportationis* van de classis Rolde in te zien. Op 10 oktober 1631 verzoekt hij de classis Marne toestemming zijn oude vader bij te staan; na vertoning van de vereiste papieren (van verzoening met de classis Rolde en de gemeente te Eelde) ontving hij toestemming om in de plaats van zijn vader of elders te preken.

De classis staat hem 30 juli 1634 een testimonium toe om ter bevordering tot de predikdienst in Oostfriesland te dienen. Na het overlijden van zijn vader bleef hij eigenmachtig in Vierhuizen. Op 12 oktober 1635 verzoekt de classis aan de principale collator (degene die het recht van benoeming heeft) het beroep op Lubbertus Hoisingius naar Vierhuizen nog niet uit te brengen. Op 3 februari 1636 gelast de classis hem, die zonder beroepen te zijn, 'eegenherich' Vierhuizen bedient, deze bediening te staken. De collatoren wordt verzocht een predikant te beroepen. Op 23 september 1639 verzoeken volmachten van het kerspel Vriescheloo de classis Oldambt het uitbrengen van een beroep, zoals enkele ingezetenen wensen, op Hoisingius te verhinderen. Inderdaad is hij daar niet gekomen. Op 3 november 1641 tekent hij als predikant, blijkbaar staat hij dan te Schiermonnikoog.⁶

Godefridus Hoisingius

Beter verging het, zo lijkt het, zijn broer Godefridus Hoisingius.⁷ Hij trouwde met Catharina Lolingius, geboren rond 1610 in Groningen, dochter van Johannes Lolingius, predikant te Noordbroek.⁸ Op 25 september 1622 werd hij door de classis Middelstum, na vertoning van zijn beroepsbrief, toegelaten tot het examen. Op 7 oktober 1622 wordt hij, na dit examen, toegelaten als collega pastoris (van Wolfgang Agricola) in Bedum. Deze Agricola was een van de vertegenwoordigers van het gewest

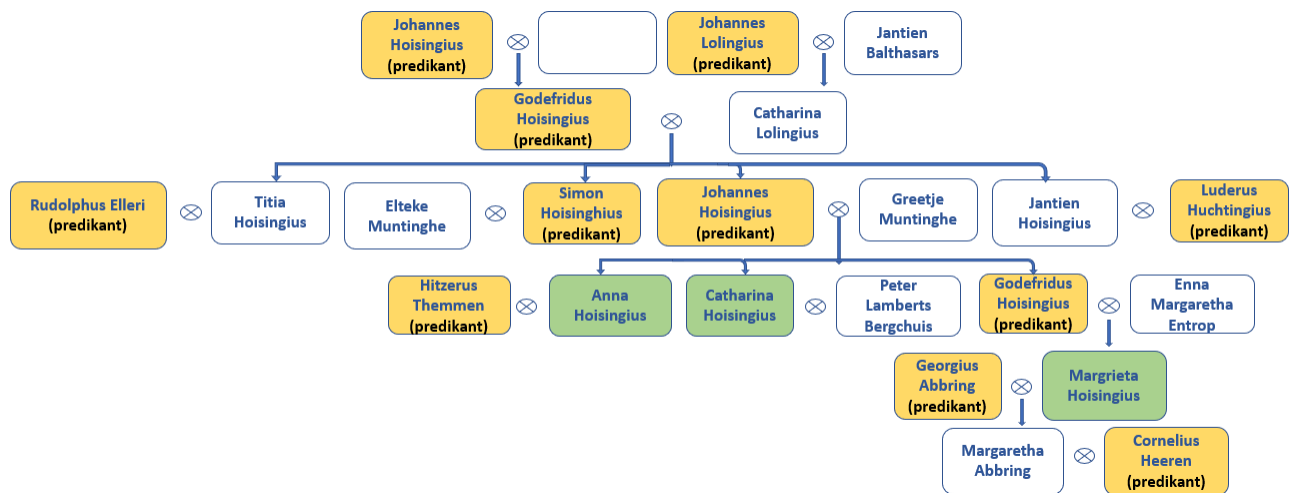
⁶ <https://corpusroemeling.nl/download/CorpusRoemelingGroningenDrenthe.pdf>

⁷ Zijn wapen was een bloem met twee bladen aan steel op een terras waaruit een kikvors opspringt.

⁸ <https://corpusroemeling.nl/download/CorpusRoemelingGroningenDrenthe.pdf>

Groningen tijdens de synode van Dordrecht in 1618/19. Na diens overlijden volgde Godefridus hem op als eerste predikant. Hij stierf op 20 februari 1654 in Bedum.

Godefridus was de auteur van verschillende theologische werken. Zo schreef hij in 1620 *Theses de bonis operibus* en een jaar later *Disputatio Theologica Evangelio Christi en Assertiones Quaedam theologicae divina praedestinatione*. Ook schreef hij een gedicht voor Gerard Gansefoort, dominee in Westerwijtwerd en overleden op 3 juni 1653.

Kinderen van Godefridus

Het predikant zijn blijkt een familie aangelegenheid te zijn, want ook zoon Johannes, getrouwd op 15 november 1654 in Bedum met Greetje Muntinghe, was predikant. Hij werd als student theologie ingeschreven in Franeker op 28 oktober 1648. Van 1651 tot zijn dood op 22 december 1681 diende hij Bedum. Greetje was een dochter van meester zilversmid, gezworene, vaandrig en hopman Lambert Muntinck en Annetien Fransens Folckers.

Dochter Jantien trouwde op 10 december 1654, een paar weken na haar broer, in Bedum met Luderus Huchtingius⁹ die in 1654 kandidaat theoloog was. Hij vertrok met zijn vrouw naar Duitsland, vermoedelijk naar Bremen, want hij wordt soms Bremensis genoemd. In 1664 publiceerde hij onder de naam Lüder Huchting *In Natalem Octogesimum Sextum Augustissimi Guelphorum Augusti, een gelukwens voor de 85^e verjaardag van hertog August II van Braunschweig-Wolfenbüttel*^{10, 11}

Dochter Titia Hoisingius (de derde dochter die deze naam droeg) trouwde op 24 oktober 1680 in Bedum met Rudolphus Elleri, geboren in 't Cromme Jadt in Groningen, gedoopt op 1 januari 1658, overleden op 1 november 1692 in Noorddijk, zoon van Ellerus Johannes en Catharina Roelefs. Ellerus Johannes was praeceptor (leraar) aan de Latijnse school in Groningen.

Rudolphus trouwde (2) op 29 januari 1691 met Alegonda Wassenbergh, dochter van Gerardus Wassenberg en Anna van Lengel, die hertrouwde met Jan Alberts Hofsteenck en Jannes Harkama.

⁹ <http://worldcat.org/identities/viaf-13404406/>

¹⁰ [https://de.wikipedia.org/wiki/August_II_\(Braunschweig-Wolfenb%C3%BCttel\)](https://de.wikipedia.org/wiki/August_II_(Braunschweig-Wolfenb%C3%BCttel))

¹¹ <https://bit.ly/3WW2vjx>

Rudolphus werd op 12 januari 1674 ingeschreven als student in Groningen en was vanaf 1691 tot zijn dood op 1 november 1699¹² predikant in Noorddijk.

Zoon Simon Hoisingius trouwde¹³ rond 1673 met Elteke Muntinghe, dochter van meester zilversmid, gezworene, vaandrig en hopman Lambert Muntinck en Annetien Fransens Folckers. Elteke (zus van Greetje die getrouwd was met Johannes Hoisingius), die op 9 september 1663 lidmaat werd in Noordbroek, was eerder getrouwd met Hoicko Hoedenborch, overleden voor 20 september 1670, zoon van Ajold Hoijkesz Hoedenborch en Geesijn Jansen.

Simon was in 1669 predikant in Betteweer (Oost-Friesland) en vervolgens vanaf 1673 in Nieuwezijl en vanaf 1683 in Ten Boer. De classicale acta verslaan hoe dominee Klugkist in 1694 werd ingeschakeld bij de afzettingsprocedure van Simon Hoisingius wegens dronkenschap.¹⁴ Simon werd in 1698 weer toegelaten.¹⁵

Op instigatie van de synode worden de classes in 1679 aangespoord middelen te bedenken om de mennonieten te bewegen lidmaat van de gereformeerde kerk te worden. In het Westerkwartier komen ds. Heijdanus van Noordhorn, ds. Beckeringh van Zuidhorn en ds. Simon Hoisingius van Nieuwezijl met hun voorstel, waarin zij allerhande mogelijkheden bespreken om de mennisten te bewegen hun gemeentes te verlaten ten gunste van de gereformeerde kerk.¹⁶

In het daktorentje van de school in Sint- Annen hangt een klok uit 1686 met daarop o.a. de naam van Simon Hoisingius.

De school met het klokkentorentje in Sint-Annen.

¹² <https://www.redmeralma.nl/noorddijk.htm>

¹³ <http://www.heraldry-wiki.com/arms/literature/journals/leeuw/1939.pdf>

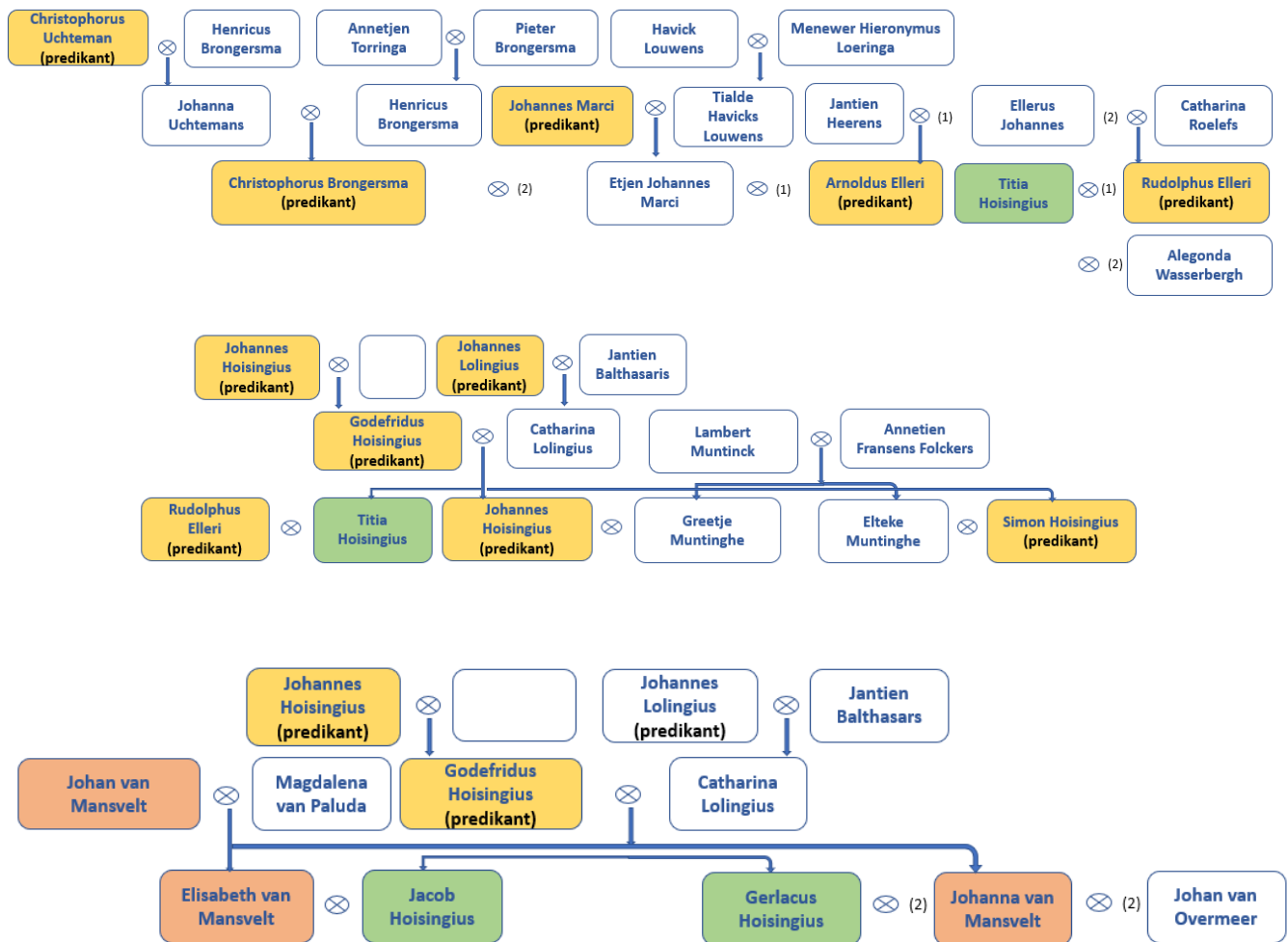
¹⁴ Groningen GA, toegang 176 Classis Loppersum, 1602-1816, inv. 3 Protocol van handelingen 1676 juli-1700 oktober, 14 december 1694.

¹⁵ Cornelius Adami. Naamlyst der predikanten in de provincie van Stadt Groningen en Ommelanden.

¹⁶ https://www.dhkonline.nl/media/481344/20_1994.pdf

Zoon Jacob Hoisingius, geboren in 1629 in Bedum, trouwde voor 1657 met Elisabeth Mansvelt, gedoopt op 16 januari 1634, dochter van Johan van Mansvelt (maarschalk van Montfoort van 1638-1641) en Magdalena van Paluda.¹⁷ Jacob was arts en rector van de latijnse school in Arnhem.

Zoon Gerlacus Hoisingius, geboren in 1640 in Bedum, trouwde op 23 juli 1670 (huwelijksvoorwaarden¹⁸) met Johanna van Mansvelt, gedoopt op 30 oktober 1639, overleden op 25 februari 1676. dochter van Johan van Mansvelt (maarschalk van Montfoort van 1638-1641) en Magdalena van Paluda en zus van Elisabeth. Johanna was eerder getrouwd met Johan van Overmeer.¹⁹

Het huisgezin van de praepetor (1859)

- 'Gaauw, Septima, haal pa's pantoffels, zeide mevrouw Stalker tot hare jongste dochter, die, op een stoof naast haar gezeten, met ernst en ijver eene naald en draad

¹⁷ <https://www.huizenaanhetjanskerkhof.nl/stamboom/mansvelt/>

¹⁸

<https://hetutrechtsarchief.nl/onderzoek/resultaten/archieven?mizig=199&miadt=39&miaet=54&micode=34-4.608&minr=4431373&miview=ldt>

¹⁹ <https://www.huizenaanhetjanskerkhof.nl/stamboom/mansvelt/>

onophoudelijk door een lapje katoen haalde. Ongelukkig was de knoop er in vergeten en de draad strekte dus lang.

- 'Het hoeft niet, kindje,' zeide de praeceptor, 'ik ga zelf naar boven; maar mijn eerste kopje zal ik hier drinken.'

- 'Pa, Septima is de zevende, niet waar?' vroeg Robbert, die thans zes weken op de latijnsche school was.

- 'Akkoord, jongen.'

- 'Maar u hebt er u een verteld.'

- 'Zoo?'

- 'Ja, pa; tel maar eens: Frits is één, Maurits is twee, Anna is drie, Kees is vier, ik ben vijf, Marie zes, Louise is zeven en Septima is acht.'

- 'Dan zal er een bijgekomen zijn, daar ik niet van weet, of bij de Romeinen was zeven een meer dan bij ons.'

- 'Neen, pa, zeg nu eens, hoe komt het?'

- 'Pa heeft jou niet meêgerekend,' riep Kees van achter zijne teekenportefeuille, die hij door eene vernuftige combinatie van twee stoelen, den schoorsteenmantel en de piano tot een schildersezal had ingerigt.

- 'Maar, Rob, je weet immers, dat Maurits geen broêr van je is,' zeide mevrouw Stalker.

- 'O dat is waar ook!' hernam de knaap, zich bezinnende.²⁰

Johannes Lolingius

Johannes Lolingius, de vader van Catharina, vrouw van Godefridus Hoisingius, werd geboren in Oost-Friesland, hij stierf op 27 november 1624. Hij trouwde met Jantien Balthasars die zeven uur na hem overleed. Hij stierf om tien uur 's avonds, zijn vrouw overleed de volgende morgen om vijf uur. Zij werden tegelijk begraven in het koor van de kerk in Noordbroek.²¹

Johannes werd in 1600 predikant in Noordbroek en ook aan zijn blaoen kleven conflicten. *Op 17 februari 1609 werd hem door de burgemeesters en Raad van Groningen gelast zich binnen drie weken met zijn gemeente te verzoenen, op straffe van ontzetting uit de dienst en uitwijzing uit het kerspel. Dit conflict liep blijkbaar hoog op want dominee Acronius werd ingeschakeld om het probleem te helpen oplossen.*

Op 21 juni 1611 gelasten Burgemeesters en Raad van Groningen oculaire inspectie van de grootte der pastorielanden van Noordbroek nadat de kerkvoogden Joannes Loeling (lolingius) gelast hadden zich met deze landen tevreden te stellen en zich te onthouden van de vicarielanden.

²⁰ Gerard Keller, Het huisgezin van den praeceptor, 1859.

https://www.dbnl.org/tekst/kell004huis01_01/kell004huis01_01_0002.php

²¹ Zijn ziekbed en overlijden is beschreven. Over het ziekbed en overlijden van Lolingius zie de aantekeningen op het schutblad van AHGN, inv.nr. 1. Archief Groningen.

Op 11 maart 1613 wijzen zij het appèl van Lolingius tegen een uitspraak van de drost Mello Coenders en Wigboldus Homeri, predikant te Midwolda, inzake de vicariegoederen Af. Op 10 december 1619 wordt behandeld een klacht dat hij eigenmachtig de opkomsten van de vicarielanden voor de studie van zijn kinderen gebruikt. Burgemeesters en Raad hadden 3 december 1612 beslist dat deze opkomsten zullen komen aan de diaconie alhier en blijven daarbij. Op 24 januari 1620 zonden zij Lolingius een scherpe vermaning.

In 1604 was hij schrijver van de Provinciale Synode. Tijdens de regionale synode van 7 tot 10 september 1618 werden op 10 september de predikanten Cornelius Hillenius (zie artikel over hem), Wolfgang Agricola, Georgius Placius en Johannes Lolingius gekozen als afgevaardigden naar de nationale synode in Dordrecht. Van 23 tot 25 september 1618 werd er een buitengewone vergadering gehouden om over de gravamina (bedenkingen of bezwaren tegen de kerkenleer) te praten die ingebracht zouden worden tijdens de nationale synode. Op het eind van deze vergadering werden Wigboldus Homeri, namens de stad Groningen en het Oldambt (met acht stemmen) en Joachimus Borgesius (vijf stemmen) gekozen als eventuele vervangers van zieke afgevaardigden naar de nationale synode. De synode werd gehouden van 13 november 1618 tot 29 mei 1619 gehouden in het gebouw van de kloveniersdoelen in Dordrecht. Een dag na het begin van zittingen werd Johannes Lolingius ziek. Tijdens de 21e sessie (5 december 1618) werd hij daarom vervangen door Wigboldus Homeri.

Dato Balthasaris

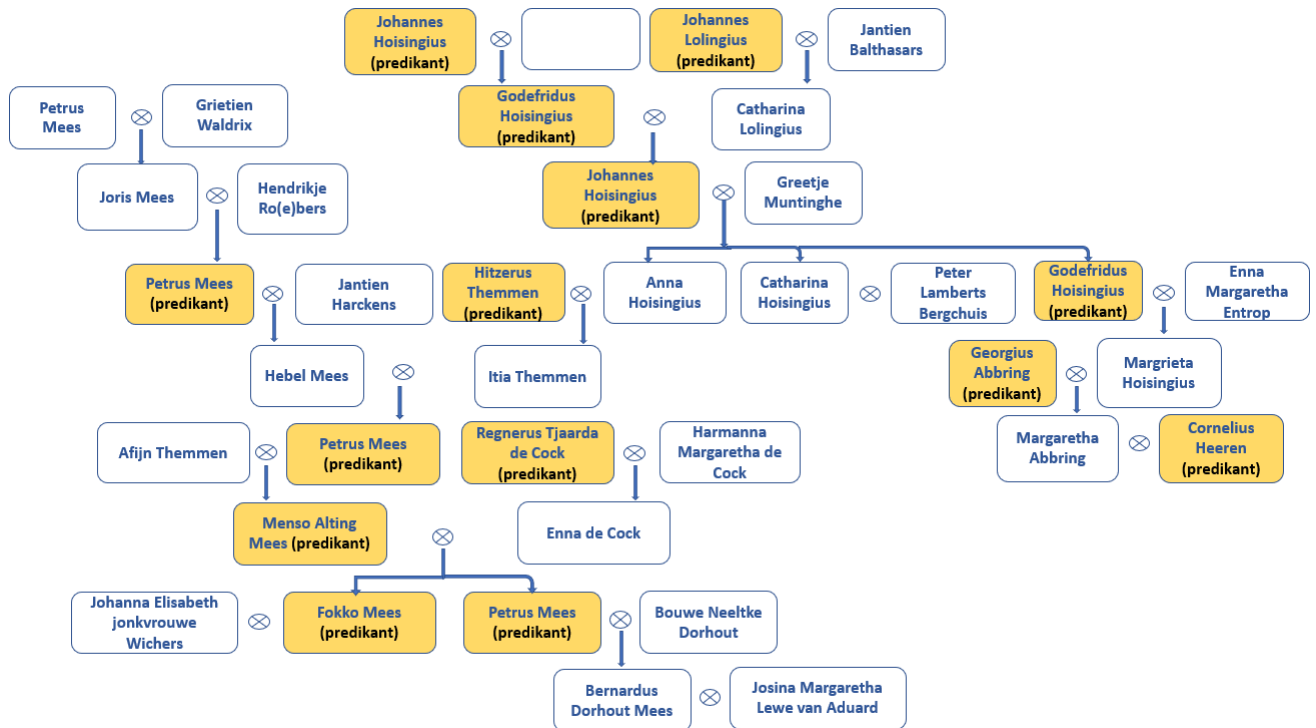
De moeder van Catharina Lolingius was Jantien Balthasaris, dochter van Balthasar Henricus, luitenant in dienst van de stad Groningen. Over haar broer Dato is een bijzonder verhaal te vertellen. Op 14 maart 1625 vertoont deze burger van Groningen aan de classis een brief van de ingezetenen van Opende waarin zij verklaren dat zij hem als predikant willen. Een paar weken later, op 11 april laat hij zijn beroep naar die plaats zien. De synode oordeelt vervolgens op 17 mei dat de kleermaker niet toegelaten kan worden en laat drie dagen later weten dat het door hem afgelegde examen geen reden tot toelating is. Op 23 mei casseert de classis dan ook het uitgebrachte beroep op hem. Deze gang van zaken is in die tijd niet ongewoon. Er is, in Groningen en meer nog in Drenthe, een schrijnend gebrek aan predikanten en blijkbaar vond de gemeente in Opende dat Balthasaris een geschikte kandidaat was, ook al bezat hij mogelijk onvoldoende theologische kennis. In Drenthe waren de eisen vermoedelijk minder streng, want op 1 oktober 1626 treedt hij in Roderwolde in dienst, waar hij voorlopig wordt toegelaten en in 1629 definitief, zij het onder bepaalde voorwaarden.²²

Een zus van Jantien trouwt met Adolphus Stuckerus, predikant in Wetsinge. Het tractement van de dominees in die tijd was onvoldoende om van te leven, aan de pastorie was dan vaak ook een (kleine) boerderij verbonden. In dat geval sprak men van de Weem. Blijkbaar had Stuckerus niet genoeg stalruimte, want er wordt vermeld dat hij tegen de voorgevel van zijn

²² In onder meer Gedenkboek van de Reductie van Groningen 1894, 70 in <https://corpusroemeling.nl/download/CorpusRoemelingGroningenDrenthe.pdf>

pastorie een varkenshok had laten maken: *'Meest van oldt holdt, soe van de kercke overgebleven waer'*.²³

Per 13 februari 1634 vertrok hij naar Hoog- en Leegkerk, waar hij op 19 januari 1635 overleed.

Johannes Hoisingius

Johannes Hoisingius, zoon van Godefridus Hoisingius en Catharina Lolingius²⁴, werd als student theologie ingeschreven in Franeker op 28 oktober 1648. Van 1651 tot zijn dood op 22 december 1681 diende hij Bedum. Hij trouwde op 15 november 1654 in Bedum met Greetje Muntinghe, dochter van meester zilversmid, gezworene, vaandrig en hopman Lambert Muntinck en Annetien Fransens Folckers. Johannes werd, net als zijn vader, predikant. Uit dit huwelijk:

- Anna Hoisingius, geboren op 5 november 1656 in Bedum, overleden op 16 maart 1685 in Noordbroek. Zij trouwde op 14 april 1679 in Bedum met Hitzerus Themmen uit Termunten, overleden op 5 oktober 1720 in Groningen. Hij was predikant van 1679-1688 in Noordbroek en van 1688-1720 in Groningen. Hitzerus hertrouwde op 22 december 1686 in Noordbroek met Margaretha Eligunda Alstorpius, geboren op 1 maart 1653 in Deventer, overleden op 22 augustus 1702 in Groningen, dochter van dominee Wilhelmus Alstorpius en Catharina Martini.²⁵ Ook de vader van Wilhelmus, Winandus, geboren in Keulen en getrouwd met

²³ <http://ubbega.nl/wp-content/uploads/2015/07/Pastorie-en-Kosterij.pdf>

²⁴ Zijlstra geeft als moeder NN Verrutius: <https://www.mpaginae.nl/At/FrieseStudHi.htm>

²⁵ <https://www.genealogieonline.nl/groningse-doopsgezinden/I21139.php>. De bron is Boerema, J.G., Bos, P. & en Laan, A. van der (2007). Rempko Sijpkens, hopman te Noordbroek, en zijn familie (ca. 1550-1750). In Gruninga : jaarboek voor genealogie, naam- en wapenkunde. - 52 (2007), p. 81-158

Margaretha Kottig, was predikant. Hij overleed op 5 november 1636 in Deventer.

I' Erwaerd. Welgeleerd. Dng. Hitzerus Themmen Predicant
tot Noortbroeck: Ende v' d'et. ind. D'ingefame jonge doogter
Anna Hoisingij doogter van Johannes Hoisingius predicant
in Bedum. Des 14. April.

- Catharina Hoisingius, getrouwd op 2 juli 1681 met Pieter Lamberts Berghuis/Berchuijs, gezworene, taalman, hopman en burgemeester in 1721 en 1722 van Groningen. Zij kregen acht kinderen.²⁶

Peter Lamberts Berchuijs jf. Catha-
rina Hoisingius, pro qua Solliciteur
Jan Hajckens als Com.

- Johanna Hoisingius, gedoopt op 3 november 1667 in Bedum.
- Lambertus Hoisingius, gedoopt op 12 februari 1669 in Bedum. Hij trouwde in 1698 (toestemming op 23 juli) met Aefje Arnoldi van Zuidbroek.

in Vrouw Lambertus Hoisingius
v' van Bedum jf de solliciteur Johan Hoisingius
v' Broeder van Bedum en Aeffjen Arnoldi volger
Hij van Attesta-
tie gepasseert. Aardt van d' 22 July 1698 van Zuidbroek

- Godefridus Hoisingius, gedoopt op 4 maart 1670 in Bedum, overleden op 5 november 1704 in Loppersum. Getrouwd met Enna Margaretha Entrop. Zie hieronder.
- Johannes Hoisingius, gedoopt op 7 april 1671 in Bedum. Hij trouwde op 7 mei 1697 in de Martinikerk in Groningen met Anna Wemelina Campers, gedoopt op 23 juli 1675 in de Nieuwe Kerk in Groningen, dochter van Hendrick Roelef Campers en Elsjen Crijte. Hij was solliciteur.
- Grietien Hoisingius, gedoopt op 10 juli 1672 in Bedum.
- Hendrick Hoisingius, gedoopt op 27 november 1681 in Bedum.

Godefridus Hoisingius

Godefridus Hoisingius werd gedoopt op 4 maart 1670 in Bedum en overleed op 5 november 1704 in Loppersum. Hij trouwde op 10 mei 1696 in Loppersum met Enna Margrieta Entrop uit Groningen,

²⁶ <https://oldenzeel.org/getperson.php?personID=I9069&tree=tree1>

geboren rond 1670 in Godlinze, overleden op 10 augustus 1748 in Groningen, dochter van Jannes Entrop en Abela Crousen.²⁷

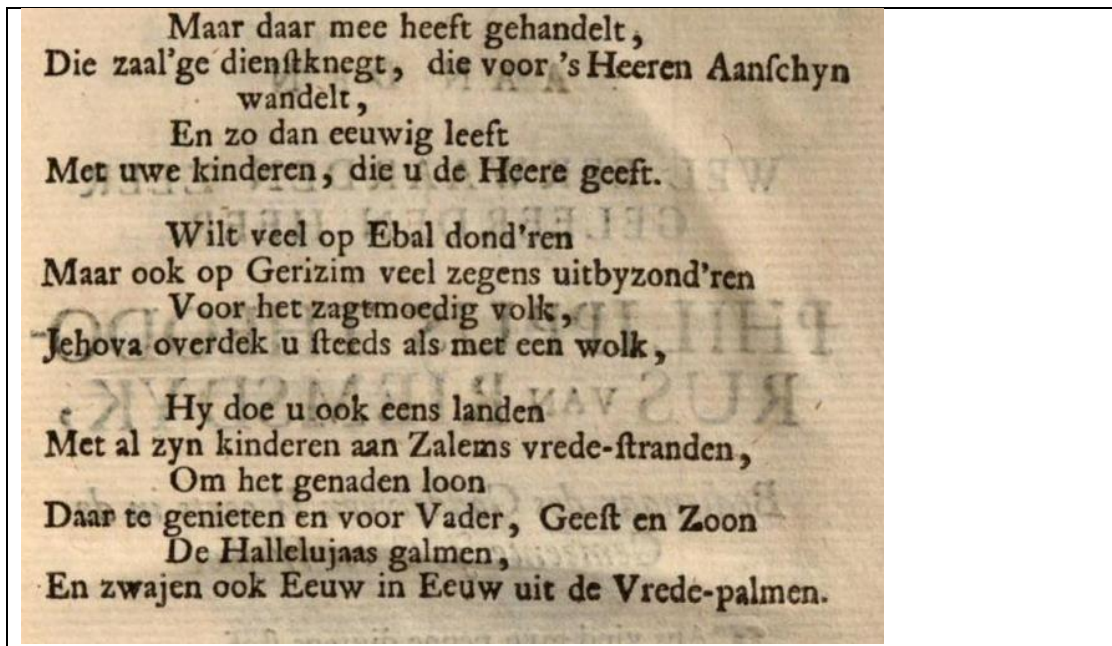
Godefridus was dominee in Loppersum vanaf 1695. O 24 juli 1701 werd hij beroepen in Noordbroek waar hij op 28 mei 1702 werd bevestigd in het ambt. Hier overleed hij op 5 november 1704 overleed.

Margrieta Hoisingius was hun dochter. Zij werd gedoopt op 28 februari 1697 in Loppersum en overleed op 29 april 1779 in Groningen. Zij trouwde met Georgius Abbring, geboren te Visvliet 22 september 1698, overleden te Ezinge op 8 juli 1731 (aan kinderpokken), zoon van Sicco Abbring en Catharina Alstorpius. Hij was predikant te Ezinge van 11 mei 1721 tot zijn overlijden.

Kinderen van Georgius en Margrieta:

- Enna Margarietha Abbring, geboren op 4 april 1723 in Ezinge. Getrouwd op 9 juni 1748 in Oldenzijl met Hero Idema, geboren in Groningen. Hij werd op 20 december 1731 ingeschreven als student in Groningen. Hij was, van 1741 tot zijn dood, predikant in Oldenzijl. Op 2 juli 1741 hoorde de dichteres Clara Feyona van Sytzama (getrouwd met Isaac Reinder van Raesfelt) hem preken en wijdde daaraan een vers in haar Bellingweerder Uitspanningen (1746). Huwelijk voltrokken door neef Idema. Enna trouwde (2) op 21 juni 1761 met Abraham Pootholt.

²⁷ <https://www.genealogieonline.nl/stamboom-ocken/l11853.php>

- Catharina Abbring, geboren op 23 mei 1724 in Ezinge. Getrouwd op 24 september 1744 met Jacobus Petrejus. Zij kregen vijf kinderen.²⁸ Jacobus was predikant in Haskehorne.
- Godefridus Abbring, geboren op 5 juli 1725 in Ezinge. Getrouwd op 27 april 1760 in Oosterwijtwerd met Christina Sofia Heideggers, geboren rond 1730 in Archangel, overleden op 20 februari 1801 in Garmerwolde, dochter van Johannes Frederikus Heideggers en Margaretha Geertruida Gerlag.
- Wilhelmina Abbring, geboren op 30 augustus 1726, gedoopt op 1 september 1726, overleden op 2 september 1726, 3 dagen oud. Zij is begraven op 6 september 1726.
- Margaretha Abbring, gedoopt op 19 oktober 1727 in Ezinge, overleden in 1728 in Ezinge.
- Margaretha Abbring, gedoopt op 17 oktober 1728 in Ezinge, overleden op 21 juli 1818 in Groningen. Zij trouwt op 15 april 1751 (hc) met Cornelius Heeren, predikant in Weiwert.
- Wilhelmina Abbring, gedoopt op 25 september 1729 in Ezinge, overleden op 10 oktober 1776 in Uphusen (Duitsland). Zij trouwde op 17 juli 1759 in Weiwerd met Georg Christoph Brummer, geboren rond 1719 in Uttum (Duitsland), overleden op 15 februari 1797 in Jennelt (Duitsland). Zij kregen in ieder geval vier kinderen.²⁹ Georg was predikant in Neermoor, Uphusen, Uplewerd en Jennelt.
- Sicco Abbring, geboren op 6 januari 1731 in Ezinge, overleden op 9 november 1784 in Dokkum. Hij trouwde met jonkvrouwe Ida Lycklama a Nijeholt, geboren op 29 april 1734 in Franeker, dochter van burgemeester Albertus Lycklama a Nijeholt en Adriana van Burenstins. Zij kregen vier kinderen.
Sicco liet zich 5 september 1747 inschrijven als student aan de Hoogeschool te Groningen, Hij vervaardigde een gedicht op het vertrek van Petrus Noordhof toen deze van Groningen tot Amsterdam beroepen werd (Groningen 1748), en was predikant te Molkwerum (1754-

²⁸ <https://www.genealogieonline.nl/stamboom-abbring/l15209.php>

²⁹ <https://www.genealogieonline.nl/stamboom-abbring/l3981.php>

57), Welsrijp (1757-66) en Franeker (1766 tot zijn dood). In de Friese literatuurgeschiedenis is hij bekend als degene die een vertaling van Mattheüs 6 in het Molkwerumer dialect, bewerkt door Ds. Christianus Henricus Braunius te L. Vrouwen Parochie (1752-1803) en Ds. Arnoldus Braunius te Molkwerum (1735-51) met behulp van de oudste inwoners van Molkwerum en bijzitter Douwe Fekkes Rinia, in handschrift verstrekke aan prof. E. Wassenbergh te Franeker, die deze publiceerde in zijn Taalkundige Bijdragen tot den Frieschen Tongval (Leeuw. 1802), 135-148.³⁰

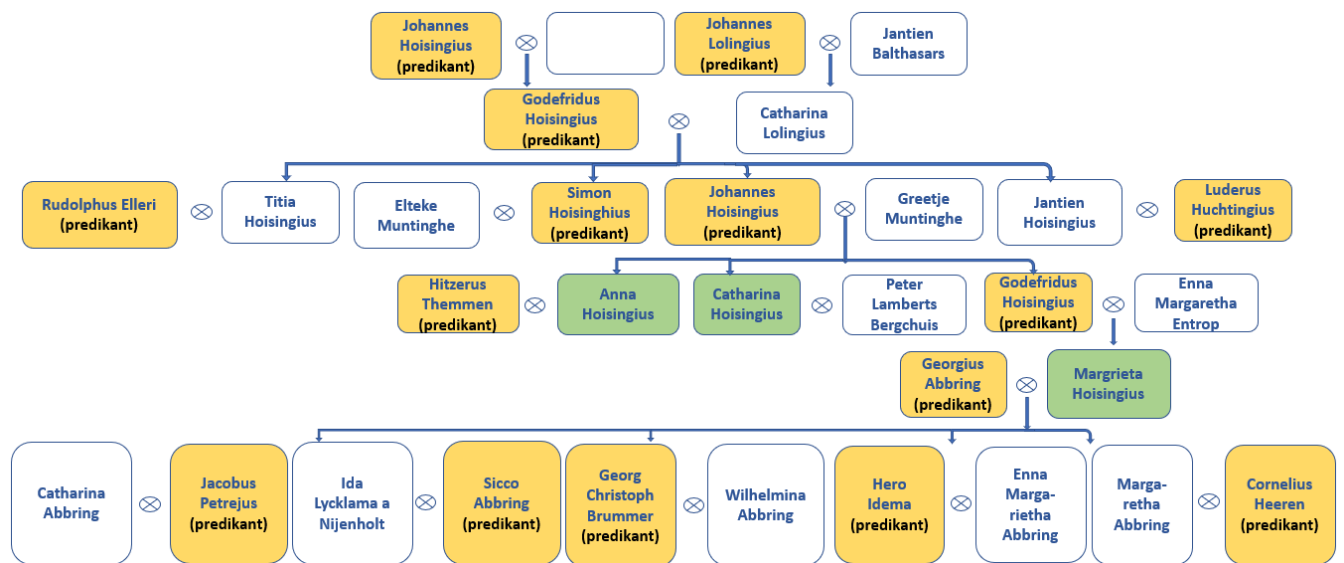
Dood van Sicco Abbring

In de classicale vergadering van 6 december 1784 wordt van Sicco Abbring vermeld: *'Wijders werd ter vergadering ter hand gesteld een leedbrief, in welke Mejuffrouw Ida Lycklama a Nijeholt, de E. Classis berigte, dat het den Heere van Leeven en dood behaagd hadt haar teder geliefde egtgenoot den W. Eerwaardigen Heere Sicco Abbring V.D.M. te Franeker, op den 9den november uit Haaren liefde Armen weg te Rukken en dat op de onverwachtste wijze Dewijl zijn W. Eerw. Op reis naar Damwoude Om hunnen oudsten zoon, den Eerw. G. A. Abbring een bezoek te geeven, die plaats Zijner begeerte niet bereiken mogte: maar in de Stad Dokkum, door een zware beroerte aangetast zijnde, in Haare Armen de Geest gaf: Welke omstandigheid dien allergevoeligst treffende slag, welke Haar Welgeboorne van een lieve Wederhelft; Haare 4 kinderen van eenen tederhartigen vader; Hun allen van den besten vriend beroofd nog smartelijker klemmen deede: Op welke brief de scriba gelast is te antwoorden'.*

- Georgius Johannes Abbring, gedoopt op 6 december 1732 in Ezinge.

³⁰ <https://www.facebook.com/abbringstamboom/photos/wandborden-vervaardigd-door-ds-sicco-abbring-06-01-1731-ezinge-09-11-1784-dokkum/411228548956792/>

Akte van verkoop door Margrieta Abbring, Godefridus Abbring, Enna Margrieta Abbring geassisteerd door haar man Abraham Pootholt, laatstgenoemde als gemachtigde van Jacobus Petrejus en Catharina Abbring, ehelieden, Georg Christoffer Brummen en Wilhelmine Abbring, ehelieden, erfgenamen van Georg Abbring, aan Hindrik Pompejus Smit en Pompjea Smith, ehelieden, van een huis met hof er achter aan de westzijde in de Haddingestraat te Groningen, 1769. Met aankomstbrieven, 1684 en 1713.

De kerk van Ezinge.